

Obsah

Předmluva	4
Obsah	7
1 Normy a směrnice	15
2 Oblast použití	17
3 Pojmy a definice	21
3.1 Měření a zkoušení.....	21
3.2 Hodnocení a atributivní zkoušení.....	23
3.3 Často používané pojmy.....	24
4 Řízení procesu zkoušení.....	36
4.1 Úkoly řízení procesu zkoušení	37
4.1.1 Rozhodování o výsledku zkoušek s přihlédnutím k nejistotě měření podle DIN EN ISO 14253-1 [20].....	37
4.1.2 Vliv nejistoty měření na výrobní proces	42
4.2 Role a kompetence v řízení procesů zkoušení	45
4.2.1 Role v řízení procesů zkoušení.....	45
4.2.2 Kompetence managementu procesu zkoušení....	49
4.3 Řízení založené na rizicích	51
4.3.1 Předvýběr procesů řízení pro řízení založené na rizicích	53
4.3.2 Postup řízení na základě rizik	56
4.3.2.1 Kritéria, důsledky a pravděpodobnost výskytu nesprávného rozhodnutí na základě zkoušky.....	57
4.3.2.2 Odvození třídy rizika pro individuální proces zkoušení	59
4.3.2.3 Stupeň ochrany.....	61

4.3.3	Reklamační proces systémů zkoušení, používané procesy zkoušení	63
4.4	Plánování procesu zkoušení	64
4.4.1	Průběh plánování procesu zkoušení.....	64
4.4.2	Příspěvek plánování procesu zkoušení do procesu systémového inženýrství	71
4.5	Řízení zkušebního zařízení.....	75
4.5.1	System pro správu měřidel	76
4.5.2	Kalibrace zkušebního zařízení	77
4.5.2.1	Interní kalibrace	78
4.5.2.2	Externí kalibrace	79
4.6	Důkaz platnosti řízení procesu zkoušení	82
4.7	Důkaz vhodnosti procesů měření - obecně.....	83
4.7.1	Analýza procesu měření a rozsah platnosti důkazu vhodnosti	84
4.7.2	Modelování ve svazku VDA 5	86
4.7.3	Vhodnost systému měření a procesu měření	87
4.7.4	Přenositelnost důkazu vhodnosti	88
4.7.5	Vypořádání se s nedosaženou vhodností systému a procesu zkoušení - obecný přehled	91
4.7.5.1	Optimalizace systému a procesu měření.....	93
4.7.5.2	Analýza rizik s podmíněným uvolněním.....	93
4.7.5.3	Zlepšení/nahrazení výrobního procesu	93
4.7.6	Implicitní důkaz způsobilosti	94
5	Obecný průběh stanovení vhodnosti procesu měření a zkoušení	95
5.1	Vlivy na nejistotu výsledků měření	95

5.1.1	Ovlivňující veličiny v systému měření	97
5.1.1.1	Porovnání typů referencí (etalony, kontrolní prostředky a referenční díly)	97
5.1.1.2	Odchytky měření	99
5.1.1.3	Upínací přípravek.	101
5.1.1.4	Metoda měření, postup měření.....	101
5.1.2	Ovlivňující veličiny v procesu měření	102
5.1.2.1	Prostředí	102
5.1.2.2	Člověk, zkušební technik, obsluha (operátor).....	102
5.1.2.3	Objekt měření, objekt zkoušení	102
5.1.2.4	Metoda hodnocení	103
5.1.2.5	Krátkodobá stabilita	103
5.1.2.6	Dlouhodobá stabilita (průběžná vhodnost) .	103
5.1.2.7	Srovnatelnost systémů měření.	103
5.2	Fáze vhodnosti procesu měření a zkoušení.....	105
5.3	Standardní nejistoty	107
5.3.1	Metoda A (Experimentální stanovení).....	108
5.3.1.1	Zohlednění jedné ovlivňující veličiny.....	108
5.3.1.2	Zohlednění několika ovlivňujících veličin	108
5.3.2	Metoda B (Použití předchozích informací).....	109
5.4	Kombinovaná standardní nejistota	111
5.5	Rozšířená nejistota měření	111
5.6	Bilance nejistot	113
5.7	Důkaz shody	115
5.8	Důkaz vhodnosti procesu měření.....	116
6	Stanovení nejistoty měření procesu měření	118

6.1	Základní postup.....	118
6.2	Praktické stanovení typických standardních nejistot.	118
6.3	Veličiny ovlivňující systém měření	121
6.3.1	<i>MPE</i> Maximální dovolená odchylka systému měření – <i>uMPE</i>	121
6.3.2	Rozlišení indikace – <i>uRE</i>	122
6.3.3	Nejistota kalibrace etalonu – <i>uCAL</i>	123
6.3.4	Opakovatelnost na etalonu – <i>uEVR</i>	124
6.3.5	Systematické odchylky – <i>uBI</i>	125
6.3.6	Vliv odchylek linearity v rozsahu použití – <i>uLIN</i>	126
6.3.6.1	Linearita na základě předchozí informace (Metoda B)	127
6.3.6.2	Linearita pomocí experimentu (Metoda A)..	127
6.3.6.2.1	Jednoduchá analýza linearity	128
6.3.6.2.2	Stanovení linearity pomocí ANOVA [26]..	129
6.3.7	Další ovlivňující veličiny systému měření – <i>uMS.REST</i>	131
6.3.8	Stanovení nejistoty podle „pokusného systému měření“ (pokusný MS).....	131
6.3.8.1	Experiment s etalonem resp. referenčním dílem	131
6.3.8.2	Zkouška se dvěma etalony	131
6.3.8.3	Pokus se 3 nebo více etalony	132
6.4	Ovlivňující faktory procesu měření	133
6.4.1	Opakovatelnost na měřeném objektu – <i>uEVO</i> ...	134
6.4.2	Srovnatelnost operátorů – <i>uAV</i>	134
6.4.3	Interakce – <i>uIA.i</i>	135

6.4.4	Srovnatelnost systémů měření – <i>uGV</i>	135
6.4.5	Stabilita procesu měření – <i>uSTAB</i> (Krátkodobá stabilita)	136
6.4.6	Nehomogenita měřeného objektu – <i>uOBJ</i>	137
6.4.7	Teplota – <i>uTEMP</i>	138
6.4.7.1	Úvahy o vlivu teploty na proces měření	138
6.4.7.2	Posouzení situace	141
6.4.7.3	Metody pro stanovení nejistoty měření způsobené teplotou	142
6.4.8	Další faktory ovlivňující proces měření – <i>uMP.REST</i>	143
6.4.9	Stanovení nejistot na základě "pokusu na procesu zkoušení" (experiment MP)	144
6.5	Typická bilance nejistot měření	145
6.6	Přehled typických modelů procesu měření	147
6.7	Předvolba systémů měření	149
6.7.1	Motivace, požadavky	149
6.7.2	Zdroje informací pro stanovení důležitých specifikací měřicího zařízení	150
6.7.2.1	Národní a/nebo mezinárodní normy	150
6.7.2.2	Pokyny	150
6.7.2.3	Informace výrobce	151
6.7.3	Parametry pro posouzení výběru měřicího/zkušebního a pomocného zařízení	151
6.7.4	Kategorie měřicích zařízení a informační zdroje specifikací/charakteristik	153
7	Důkaz vhodnosti procesu měření – podrobně	154
7.1	Výpočet ukazatelů vhodnosti	154

7.1.1	Ukazatel vhodnosti QMS pro systém měření	154
7.1.2	Ukazatel vhodnosti QMP pro proces měření	155
7.1.3	Ukazatele vhodnosti QMS a QMP pro jednostranné specifikace	156
7.1.3.1	Výpočet koeficientů vhodnosti pro jednostranné specifikace	157
7.1.3.2	Výpočet indexů vhodnosti pro jednostranné specifikace s definovaným pracovním bodem	161
7.1.4	Minimální možná tolerance pro systémy/procesy měření	162
7.1.5	Vhodnost procesů měření a způsobilost výrobních procesů	163
7.2	Hodnocení parametrů vhodnosti	166
7.3	Dokumentace a vytvoření zprávy o osvědčení o vhodnosti	168
7.3.1	Protokol o zkoušce dokladu o vhodnosti	168
7.3.2	Dokumentace vhodnosti procesu měření a zkoušení	170
7.4	Zacházení s nevhodnými systémy/procesy měření ..	170
7.4.1	Postupy pro optimalizaci procesu	172
7.4.2	Analýza rizik a podmíněné uvolnění	173
7.4.3	Úvaha a v případě potřeby rozšíření mezních hodnot	174
7.4.4	Rozšíření tolerancí charakteristik	174
7.4.5	Speciální strategie	175
7.4.5.1	FT-regulace pro procesy měření s malými tolerancemi	175
7.4.5.2	Snížení nejistoty měření pomocí vícenásobných měření	178

8	Speciální procesy měření	180
8.1	Třídění a párování	180
8.2	Validace měřicího softwaru	183
8.3	Nedostatečné množství vzorků při zkouškách MS a MP	184
8.4	Zohlednění nejistoty měření ve fázi vývoje	186
9	Důkaz vhodnosti procesů atributivního rozhodování	190
9.1	Rizika atributivních zkoušení	191
9.2	Důkaz vhodnosti pro procesy atributivního zkoušení	192
9.2.1	Procesy atributivního zkoušení s diskretizovanými výsledky	193
9.2.2	Procesy atributivního zkoušení s čistě diskrétními výsledky	194
9.3	Připomínky k sestavení kontrolní dávky na základě podmíněných pravděpodobností	197
9.4	Možné metody hodnocení procesů atributivního zkoušení	201
9.4.1	Metody pro diskretizované znaky	201
9.4.1.1	Metoda detekce signálu	201
9.4.1.2	Analytická metoda	206
9.4.2	Metody pro diskrétní charakteristiky	208
9.4.2.1	Krátká metoda	208
9.4.2.2	Účinnost	210
9.4.2.3	Bowkerův Test	212
9.4.2.4	Kappa-Metoda podle Cohena a Fleisse	216
9.4.2.5	Koeficient shody W podle Kendalla [39; 40]	220
10	Průběžné hodnocení vhodnosti	223

10.1	Metody pro průběžnou vhodnost.....	224
10.2	Obecné odkazy na plánování, realizaci a dokumentaci.....	225
10.3	Použití karty stability (regulační karty)	226
10.4	Zohlednění v rozpočtu nejistoty	233
11	Seznam symbolů	234
12	Zkratky	241
13	Downloads	242
14	Seznam literatury	243
15	Index	251
16	Seznam tabulek	258